

Galilea. 153

Litúrgia, pastoral, vida cristiana

Participació

A close-up portrait of Montserrat Salgado, a woman with short brown hair and glasses, looking slightly to the right with a gentle expression. She is wearing a patterned top and a necklace.

Montserrat Salgado:
«Treballem per fer de l'Eucaristia el centre de la vida cristiana»

Número 5

Gener-Febrer de 2019

3,50 €

ETIMOLOGIA PER A MILENIALS

Sumari:

4
10

5
11

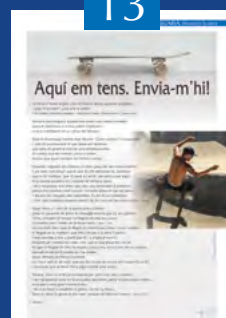
6
12

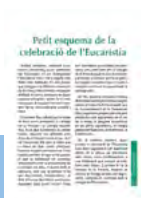
8
13

9
14

I al web (<http://galilea153.cpl.es>)

Any 2. Número 5
gener-febrer 2019

Edita:

Centre de Pastoral Litúrgica
de Barcelona

Periodicitat:

6 números l'any

Subscripció anual
2018/2019:

En paper: 21,00 €
Online: 16,00 €

Preu d'aquest exemplar:

3,50 €

Direcció:

M. Àngels Termes
matermes@cpl.es

Equip responsable:

Antoni M.C. Canal
José Antonio Goñi
María Guarch
Quiteria Guirao
Mercè Solé
Joan Torra

Consell assessor:

M. del Mar Albajar
Dolores Aleixandre
Elisenda Almirall
M. Antònia Bogónez
Anna-Bel Carbonell
Cori Casanova
Paula Depalma
Albert Dresaire
Ascentxu Gómez
Manolo Juárez
Jordi Julià
Montserrat Lluveras
Tere Martín
Juan Carlos Pérez
Marta Pons
Pim Queralt
Josep Roca
Laura Rubio

Adreça:

Centre de Pastoral Litúrgica
Nàpols 346, 1r.
08025 Barcelona
Tel. 93 302 22 35
wa: 619741047
cpl@cpl.es

Web:

<https://galilea153.cpl.es/>

Dibuix plana 2:

Juan Carlos Pérez

Vídeo:

Marta Pons

Seguiu-nos a les xarxes
socials: @CPLeditorial

LLOANÇA I AMÉN

El Concili Vaticà II ha estat fonamental en la meua vida, fins al punt que no sé si sense aquest esdeveniment hagués acceptat la fe que em van transmetre els meus pares.

I un dels aspectes que més m'han influït és allò que diu la constitució conciliar sobre la litúrgia: que els pastors han de vetllar perquè els fidels participin en la litúrgia de forma conscient, activa i fructuosa.

En aquest número expliquem què vol dir participar, tractem la participació dels pobres, els malalts, els infants, de com la comunicació és també participació i de com ampliar els nostres horitzons a l'Església universal i celestial.

Jo em limitaré a remarcar la participació dels fidels en tres respostes de l'Eucaristia.

En primer lloc, les dues respostes que diem després de la proclamació de les lectures –*Us lloem Senyor i Lloança a Vós, oh Crist*– amb les quals expressem la nostra lloança al Senyor perquè ens acaba de parlar, ens acaba d'enviar un missatge de vida.

- Personalment, si el missatge que he rebut m'ha donat alegria, m'ha fet entendre alguna cosa... uneixo a la lloança l'acció de gràcies.
- Si em porta al compromís, a fer alguna acció, a prendre decisions... uneixo a la lloança la petició de forces per dur-ho a terme.
- Però si, com em passa sovint, he estat distreta i no he acollit prou bé el missatge que m'ha donat el Senyor... uneixo a la lloança la petició de benvolença a Déu.

Una altra resposta és l'*Amén* al final de la pregària eucarística. Diem aquest *Amén* després de l'aclamació que el capellà diu tot elevat el calze i la patena.

Amén és una paraula que sovint associem a submissió, però els *Amén* de la litúrgia són afirmatius, expressen l'adhesió profunda al que s'acaba de dir.

I en aquest *Amén* concret, en una sola paraula:

- Donem glòria al Pare
- Per la vida, passió, mort i resurrecció de Jesucrist
- I per l'Esperit, que fa possible dues coses:
 - fer el memorial de la Pasqua del Senyor
 - i que els que ens hem aplegat formem comunitat, poble de Déu, Església.

M'agrada especialment aquest *Amén* quan el cantem... m'ajuda a donar-li tot el sentit.

Són només tres respostes que condensen el sentit de la litúrgia de la Paraula i de la litúrgia eucarística. A mi, que molt sovint caic en la rutina iestic a l'església de cos present però amb esperit absent, m'ajuden a resituar-me i a fer que el regal que ens va fer el Concili als fidels, de participar a la litúrgia de forma conscient, activa i fructuosa, no acabi com un foc d'encenalls.

Fotografia: CPL

LA PARTICIPACIÓ DELS MALALTS I ANCIANS

PASTORAL DE LA SALUT DE SANT MARTÍ DE PROVENÇALS-SANTÍSSIM SAGRAMENT - *Barcelona*

L'equip de Pastoral de la Salut, format per laics, es va iniciar fa uns anys per visitar als malalts del barri. Es contactava amb ells mitjançant veïns o coneguts, i es demanava la col·laboració de la comunitat parroquial a les misses. Només se'ls portava la comunió si ho demanaven. A vegades la família no acceptava aquestes visites.

Si algú ho demanava expressament, o un membre de la comunitat queia malalt, se'ls portava la comunió després de la missa. S'intentava crear un clima de pregària a la casa i es feia el ritu de la comunió. Si hi havia temps es comentava l'evangeli del dia i es feia una mica de conversa.

Actualment s'estan potenciant els equips de les dues parròquies:

- Conjuntament fem reunions periòdiques per parlar d'aspectes importants a tenir en compte a l'hora d'acompanyar la persona malalta.
- Pretenem que tota la comunitat parroquial se senti responsable dels ancians i malalts que hi ha al nostre voltant; els coneixem i tenim relació amb molts, i amb alguns som amics. En nosaltres està la possibilitat d'interessar-nos, visitar-los i atendre'ls de manera fàcil, ja que tant el malalt com la seva família ens coneixen.
- Un diumenge al trimestre volem ajudar la Comunitat a prendre consciència dels malalts: Sant Martí (novembre), Jornada del malalt (febrer) i Pasqua del malalt (maig). Per tenir-los més presents també en les nostres celebracions eucarístiques.
- D'altra banda el camp d'acció de la comunitat és gran i s'estén a tot el barri. Entre uns i altres arribarem a molts malalts que necessiten que ens interressem per ells. I és responsabilitat de la comunitat cristiana fer-ho.
- També hauríem de vetllar més pels membres de la comunitat que falten a les celebracions perquè estan malalts.

Les formes per als ancians es consagren juntament amb el pa i el vi de la comunitat.

Des de la creació de la residència *La Verneda* també es vetlla pels ancians que hi resideixen seguint les normes de la residència.

- Un cop al mes s'hi celebra una Eucaristia. És molt concorreguda. És la mateixa residència qui baixa a la celebració els ancians. Hi ha voluntaris de les dues parròquies que col·laboren i animen la Celebració.
- Tots el diumenges, dues persones de la comunitat porten la Comunió a les persones que ho han demanat. Se'ls explica de forma senzilla l'evangeli del dia i la festa litúrgica.
- Durant l'any, la mateixa residència organitza un diumenge per poder portar un grup (unes 20 persones) a la celebració de l'Eucaristia a la parròquia, sempre amb la col·laboració de voluntaris.
- Un cop l'any se celebra el sagrament de la Unció dels Malalts, a un determinat nombre de persones que no l'han rebut en anys anteriors. Individualment, si el malalt ho sol·licita o la seva família, també són atesos. Sempre s'intenta fer una senzilla preparació.

EL FIL DELS POBRES, EN L'EUCARISTIA

MERCÈ SOLÉ, *Viladecans*

Un amic em va fer notar, no fa gaire, que els pobres són presents de moltes maneres en l'Eucaristia, que en són un dels fils conductors. I m'he posat a seguir aquest fil: Els pobres són:

En l'assemblea mateixa que es reuneix el diumenge per celebrar l'Eucaristia. Perquè inclou els presents en tota la seva diversitat i tants absents que no hi poden ser. Jesús s'ofereix a tots.

En la Bona Notícia de la Paraula.

La Bona Notícia de Jesús ho és de debò per als qui són conscients de la seva pròpia pobresa, sigui de la mena que sigui. Jesús ens allibera del nostre pecat, però ens allibera també de les conseqüències del pecat de tots, que es manifesten en pobresa, abandó, solitud, marginació, desigualtat, injustícia per a molta gent. Perquè Jesús es fa tan vulnerable com qualsevol, comparteix el seu patiment, i perquè ens en fa conscients i ens empeny a fer el possible per fer desaparèixer aquests condicionaments que recauen en els més febles. Les lectures són una proclamació, diumenge rere diumenge, d'aquesta Bona Notícia que posa el centre en els pobres.

En la pregària dels fidels. A totes les misses és preceptiu tenir presents totes les persones que passen dificultats i que pateixen, encara que sovint no sapiguem formular-ho amb la proximitat necessària.

En la col·lecta. La col·lecta per als pobres no és només un gest simbòlic que acompanya el pa i el

vi: és una forma de compartir els nostres béns. Encara que també ho fem –esperem– a través del nostre compte bancari.

En l'Esperit Sant. Jesús ens acompanya i es fa present en la nostra assemblea dominical. Ho fa amb el pa i el vi, però ho fa també a través de l'Esperit, que en l'Eucaristia s'invoca dues vegades: sobre les ofrenes i sobre la comunitat mateixa. Per discernir, per enfortir, per suggerir, per crear... L'Esperit ens mou a fer realitat aquest amor de Déu per a tothom.

En la pregària eucarística. Cada Eucaristia és un esdeveniment pasqual: Déu es fa seu el patiment dels homes i dones i el travessa fins a convertir-lo en vida per sempre. Perquè la nostra acció és limitada i no som nosaltres, sinó Déu, qui té capacitat autèntica-

ment transformadora, més enllà de la vida de cada dia. Si escoltem la pregària eucarística amb atenció, malgrat la complexitat del llenguatge, ens adonarem que concentra bona part del sentit de la vida cristiana en general.

En el pa i el vi. Comunió és compartir Vida amb els altres, especialment amb els pobres. Perquè la comunió és més que un àpat ritual. El cos i la sang són la manifestació material de la vida: sense cos i sense sang les persones no existim. Per tant, la comunió no és compartir una mena de pa o de beguda màgiques, sinó compartir plenament la vida del Crist i la de tots nosaltres. En la comunió hi ha un sentit unitari, comunitari i fratern, en el qual no ens pot deixar indiferents el patiment dels pobres, perquè la seva vida és indeslligable de la nostra.

En la fracció del pa. En la fracció del pa, els deixebles d'Emaús reconeixen Jesús. Tant és així que va donar nom a l'assemblea cristiana durant el primer segle. Ser pa compartit amb gratuïtat per als qui ens envolten és la forma de seguir Jesús en el dia a dia.

Tot plegat comporta alguns reptes en unes comunitats on l'atenció als pobres, que és central en l'Eucaristia, es delega en un «compartiment» de l'Església: ¿Com vivim l'atenció als pobres en la nostra vida personal? ¿Com la compartim en la litúrgia? Ben segur que deixar-nos incomodar per la solidaritat i fer-ne pregària compartida transformarà també les nostres comunitats.

Fotografia: Pixabay

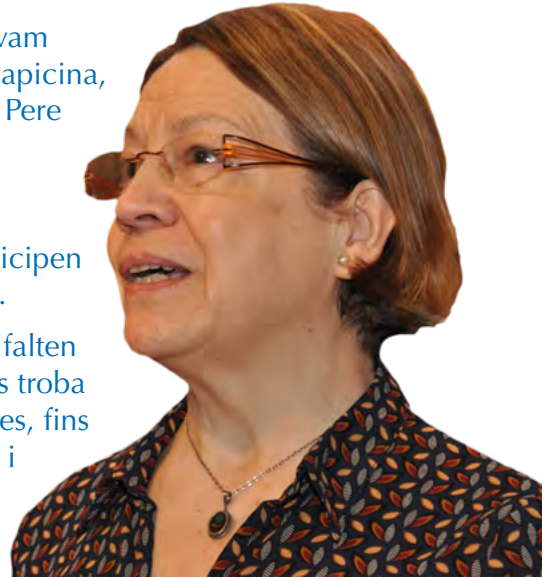

MONTSERRAT SALGADO, EN UN EQUIP DE LITÚRGIA

MERCÈ SOLÉ, *Viladecans*
Vídeo / MARTA PONS

Amb Montserrat Salgado, infermera jubilada fa molt poc, ens vam conèixer fa un any, quan a la parròquia de Santa Eulàlia de Vilapicina, i al seu equip de litúrgia, el CPL li va concedir el IV Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica. Ella és justament la coordinadora d'aquest equip de litúrgia, que representa bé la feina de tants equips que cada diumenge vetllen per la qualitat de les celebracions litúrgiques i perquè totes les persones que hi participen puguin viure-les amb plenitud des de les seves circumstàncies.

La Montserrat ens rep un dia de cada dia a la parròquia, quan falten pocs minuts perquè comenci la missa. És una parròquia que es troba en un punt on conflueixen molts camins. Per això les Eucaristies, fins i tot les diàries, solen comptar amb un grup nombrós d'homes i dones.

¿Com és que fas aquest servei a la parròquia?

Jo era la típica persona que quan em demanaven per llegir o per fer qualsevol servei que es veiés, deia: «No, no, que no ho he fet mai». Vaig començar atrevint-me a fer alguna lectura i ara fins i tot dirigeixo els cants. Des de fa tres anys soc la coordinadora de l'equip.

Som un grup d'unes 20 persones, que treballem amb el rector, per preparar totes les celebracions, principalment l'Eucaristia, que és el centre de la vida cristiana.

¿Quina és la tasca que feu?

A cada missa intentem que hi hagi un monitor, que també s'ocupa de buscar lectors i algú per a la col·lecta. Quan la preparem, mirem també de

garantir que hi hagi espais de silenci, perquè tothom qui entri pugui viure aquest trobament amb Jesús, tant individualment com comunitàriament, que és el més important de la comunitat parroquial. Procurem que les celebracions siguin significatives per a tothom.

¿I com ho feu?

Al desembre de l'any passat, després d'unes extenses reformes, es va fer la dedicació de l'església amb tots els rituals que li són propis. Vam intentar que la comunitat parroquial conegués aquests ritus i vam fer una catequesi prèvia per explicar per què es fa l'aspersió amb

aigua beneïda i perquè s'ungeix l'altar, què vol dir l'encens, quin significat té la llum. Hem vist que la gent ho va captar i això ha servit no només per a aque-

De vegades, a missa, es fan coses que la gent no entén. I és una llàstima. La formació és importantíssima

lla celebració, sinó per aprofundir en la vida cristiana. De vegades, a missa, es fan coses que la gent no entén. I és una llàstima.

Un altre aspecte que vetllem molt són els cants. Cal vetllar perquè siguin uns cants adients amb les lectures i els temps litúrgics, i perquè la gent s'hi pugui afegir amb facilitat, perquè

és una bona forma de participació i de crear sentit comunitari. Si la gent canta, veus que és una comunitat viva i que s'implica. He de donar gràcies, perquè el CPL, amb *Missa Dominical*, ens proporciona una guia que va molt bé. Intentem, sempre que és possible, cantar el salm, perquè és una bona manera de donar-li relleu.

Per als animadors de cant són molt estimulants les trobades d'animadors que es fan des de Montserrat. La convivència estimula i aprens també qüestions més tècniques per ajudar la gent a cantar. Sempre tenint en compte que no ets pas tu qui ha de ser protagonista, sinó l'assemblea.

¿Com s'organitza l'equip de litúrgia?

Acabem de començar amb un nou rector i hem acordat reunir-nos dues vegades al trimestre. Comencem amb una pregària, dediquem un bon espai a la formació, revisem com va la nostra feina, tenim en compte, en els temps forts, com va anar l'any passat, i acordem què hem de fer. La formació és importantíssima. Trobo a faltar un espai per compartir aquesta tasca de l'equip de litúrgia amb

Si la gent canta, veus que és una comunitat viva i que s'implica en la celebració

altres parròquies, perquè seria una bona oportunitat per aprendre mútuament de l'experiència dels altres.

¿Arribeu a tota mena de gent?

Sí i no. Aconsegüim arribar força a les persones grans, però ens costa molt més connectar amb infants i joves, tot i tenir

Dedicació de la parròquia de Santa Eulàlia de Vilapicina

Lliurament del IV Memorial Pere Tena de Pastoral Litúrgica a la parròquia

una missa familiar, i grups de catequesi de primer i segon curs, grups *Life Tenn* per a adolescents, i grups de joves. Però en general el llenguatge litúrgic no els resulta ni gaire comprensible ni gaire significatiu. És una

però el que cal sobretot és formació i interiorització de la fe i de la pregària, perquè se sentin seva tota la celebració.

Per acabar, quina recomanació ens faríeu?

Crec que hi ha dues qüestions que cal tenir especialment presents: que la comunitat ho sigui de debò, és a dir que com a mínim es comuniqui, se saludi, s'hi senti acollida; i que tothom pugui disposar d'una formació litúrgica adequada.

qüestió general dins l'Església. I és que els joves han rebut una educació molt diferent de la nostra i es comuniquen de forma molt diferent a nosaltres.

¿Com fer que els joves participin més activament a missa?

Procurem que se sentin protagonistes i els oferim petits serveis,

Pots trobar l'entrevista al nostre canal de youtube!

LA PARTICIPACIÓ EN LES CELEBRACIONS LITÚRGIQUES

JOSÉ ANTONIO GOÑI, Pamplona

Per reflexionar

Al llarg del segle xx, la participació dels fidels en les celebracions ha estat una de les grans preocupacions de l'Església. Un dels objectius de la reforma litúrgica que es va fer per mandat del Concili Vaticà II fou propiciar una participació plena, conscient, activa, fructuosa. I fins i tot van demanar que aquesta participació dels fidels fos «interna i externa, d'acord amb l'edat, la condició, el gènere de vida i el grau de cultura religiosa».

Però, ¿què és participar? El *Diccionari* de l'Institut d'Estudis Catalans ho defineix com «tenir, prendre, part en alguna cosa». Jo m'atreuria a aplicar-ho a l'àmbit religiós i diria que es tracta d'«entrar en sintonia amb». I ¿com aconseguir que cada un dels participants de les nostres celebracions litúrgiques entri en sintonia amb la divinitat i se senti membre de la comunitat? Doncs tenint molt clar que hi ha diferents maneres de participar i que cada un ho fa «d'acord amb la seva edat, condició, gènere de vida i grau de cultura religiosa».

Poso un exemple perquè cadascun pugui reflexionar al respecte.

Un any més havia arribat el meu aniversari. Vaig organitzar un cafè-berenar per la tarda per celebrar-ho i vaig convidar-hi la meua família i amics. Vaig preparar cafè, xocolata, un pastís, algunes lllaminadures per als menuts i altres coses per picar. Al començament de la tarda van venir els primers convidats. Els més grans estàvem asseguts al voltant d'una taula parlant de les nostres coses mentre berenàvem. Uns intervingien més, altres escoltaven. Els nens entraven i sortien, jugant, alhora que menjaven alguna cosa de la taula infantil. Tanmateix, alguns dels nens es van quedar amb nosaltres i contemplaven les nostres converses potser sense entendre el contingut, però gaudint de la proximitat. Va arribar el moment esperat: el pastís amb les espelmes, una per cada any de vida. Vam apagar els llums perquè prenguéssim protagonisme el pastís amb les espelmes enceses. Es va cantar el conegut

Anys i anys, per molts anys. Després de demanar el sabut desig, calia bufar les espelmes i apagar-les totes. Era impossible que els nens no bufessin, encara que de fet només ho hagués de fer qui feia els anys. No només això, sinó que demanaven de repetir el «ritual»

Fotografia: Pixabay

més d'un cop per poder bufar una altra vegada les espelmes. Després d'una tarda familiar entranyable, va arribar el moment del comiat. Tothom tornava a casa per reprendre la vida quotidiana.

Si com a reflexió final ens preguntéssim qui ha participat, sens dubte respondríem que tots. De diferents maneres, és clar. Però totes igualment valuoses: els que hi van ser des del començament, els que van haver de marxar abans d'acabar i es van perdre el pastís amb les espelmes, els adults que conversaven, els nens que sortien i entraven sense deixar de jugar, els menuts que es van estar asseguts prop dels adults sense entrar en les seves converses... Tots van compartir la tarda en què hi va haver espai per a tots els sentits: vista, oïda, olfacte, gust, tacte. En definitiva, cada persona hi va participar d'acord amb la seva edat, condició... Cadascú, a la seva manera, va entrar amb sintonia amb qui feia els anys i la seva celebració natalícia.

LITÚRGIES FAMILIARS

ANNA-BEL CARBONELL, *Sant Cugat del Vallès*

La mare em feia mudar els diumenges. Ens arreglàvem, anàvem a missa, i de tornada compràvem unes bones postres. D'això en fa molt de temps, però jo ho recordo com un fet que ha marcat la meva vida.

En els darrers anys les famílies han canviat molt. Les jornades laborals, les activitats extraescolars

Les famílies som expertes en establir rutines familiars que ajuden a la convivència, estableixen un ordre, marquen un ritme...

ho envaeixen tot, fins i tot dissabtes i diumenges, i modifiquen ritmes vitals i prioritats. A les catequesis familiars, quan es pregunta si van a missa, els infants diuen que fan moltes activitats i que els seus pares no els hi poden portar; i els pares comenten que són els infants que no hi volen anar perquè s'avorreixen i no entenen res.

Les famílies som «expertes» en establir rutines familiars. Petites litúrgies que ajuden a la convivència, estableixen un ordre, marquen un ritme i, fins i tot, moltes donen sentit a la vida. Les rutines són adaptatives perquè moltes perduren de generació en generació, ja que són bàsiques per dur a bon port les activitats de la vida diària. Però això no vol dir que no s'hagin d'adequar a les diferents edats, al tipus de família, als valors d'aquesta, al temps i la societat en què es viu. Rentar-se les dents, ordenar l'habitació, desparar la taula... Les famílies sabem que les rutines es consoliden i quan passen de

ser obligatòries a ser necessàries, és el moment en el qual ja estan integrades en les nostres vides. ¿Per què, doncs, no afegir-hi, també, l'anar a missa i participar a l'Eucaristia?

És important que els infants vagin amb les seves famílies a les Eucaristies des que neixen. Que a poc a poc s'impregnin del que viu i sent la comunitat que els acull, participant-hi adequadament segons la seva edat. Jesús deia «deixeu que els infants vinguin a mi», doncs cal preguntar-nos ¿per què els nens i nenes, els joves, sovint, no són membres actius de les nostres comunitats eclesials, ni se'n senten partíceps? ¿És que els adults no ens ho creiem?

Trobar-se amb una assemblea que els acull, els transmet la seva fe i encomana la seva alegria, ajuda. No obstant, no podem amagar que és cert que costa que infants i joves repeteixin sentidament una litúrgia que no entenen. Davant d'això: ¿ens cal preparar celebracions adaptades per als infants? ¿Sí o no? ¿O potser no sempre? Personalment, penso que tot s'ha de valorar, però que si contínuament van a celebracions adaptades mai no entendran els símbols, desconexaran els cànons, les respostes, les pregàries i les monicions, i no en sabran l'ordre. Així, doncs, sense desvirtuar-les ni perdre'n l'essència s'han de preparar celebracions on tothom tingui cabuda i s'hi senti convidat.

La Vida de per si és Eucaristia perquè és aliment, és estimar i construir comunitat. Els infants a la catequesi, abans de fer la primera comunió deixen anar la imaginació i quan els parles que el pa i el vi es transformaran en el cos i la sang de Crist, alguns, literalment imaginem que quan combreguin, a la sagrada forma hi trobaran realment el cos o la cara de Jesús... alguns es deceben... potser hauríem d'aconseguir que a través de tota la celebració eucarística i la seva simbòlica litúrgia, i a través de nosaltres reconeguessin aquest Jesús que els diem que és amor.

Fotografia: Caminem junts en la diversitat. J. Cabot

Abans de cantar un cant

Alguns directors o directores de cants, quan anuncien el cant que s'ha de cantar a continuació, diuen, per exemple: «Ara cantarem el cant número 37». O, si el cant es projecta en pantalla, el comencen directament, sense dir res. Segurament que aquesta seria una pràctica a revisar. El director de cants (o el monitor que alhora dirigeix els

cants) té com una de les funcions motivar la participació en els diversos moments celebratius. I limitar-se a dir un número no motiva gaire. Per això, sempre serà millor dir «Ara cantarem el cant *Quan desvetllarem els cors*, que trobareu en el número X». O bé, si hi ha pantalla: «Cantem ara tots junts *Quan desvetllarem els cors*».

Abans de l'antífona del salm

Una altra pràctica a revisar és la de cantar l'antífona del salm responsorial sense dir res prèviament, i després de cantar-la, engegar ja les estrofes. Hi hauria dues maneres possibles, de fer-ho bé. Una és que el qui dirigeix els cants, o el salmista, canti ell sol l'antífona i, a continuació, la faci cantar a tota

l'assemblea. I una altra manera és que digui: «Com a resposta al salm cantarem *Guardeu-me, Déu meu, en vós trobo refugi*», sense cant, i que a continuació faci cantar l'antífona a l'assemblea. Però fer que l'assemblea canti l'antífona de cop, sense estar avisada, no acostuma a sortir gaire bé.

Abans de l'evangeli

Abans de l'evangeli, tota l'assemblea es posa dreta i aclama la paraula del Senyor que li serà proclamada amb el cant de l'al·leluia o, en temps de Quaresma, amb el cant d'una altra aclamació. El cant de l'al·leluia o de l'aclamació són suficients per si sols, i no hi ha necessitat d'afegir-hi res més. Però, si es vol, es pot dir un verset que al leccionari es troba abans de la lectura evangèlica. Aquest ver-

set està vinculat a l'evangeli, i per tant és una mala pràctica fer que el llegeixi el lector o lectora que ha llegit la segona lectura. Si es considera convenient llegir aquest verset, el millor és que el llegeixi el monitor o el director dels cants que, si estan a prop de l'ambó, poden acostar-s'hi i llegir-lo allà i, si no, el poden llegir en un misalet o al llibret de *La missa de cada dia*.

COMUNICACIÓ ÉS PARTICIPACIÓ

MARIA-JOSEP HERNÁNDEZ, *Pineda de Mar*

Una eina imprescindible per afavorir la participació és la comunicació. Afavorir que allò que fem a la parròquia es pugui conèixer, tant per la nostra comunitat, com per l'entorn.

A nivell de comunicació interna, prioritzem-la: fins i tot en una parròquia petita, pot ser que els diferents grups no estiguin al corrent de les activitats dels altres. Podem fer ús de tots els mitjans possibles: el full parroquial, petits cartells d'una activitat, programes de mà d'activitats i serveis, correu electrònic (si tenim base de dades de les persones actives a la parròquia). És ideal tenir una pàgina web. Encara que sigui senzilla, és molt recomanable. I amb tot això, és bo que tota comunicació permeti interactuar, posant clarament de qui i on podem obtenir més informació: un telèfon, un lloc on adreçar-nos i horari d'atenció.

Pel que fa a la comunicació externa, també és important. Al nostre poble, barri o ciutat hi ha, segur, ràdio i premsa local. En el cas de Barcelona, hi ha publicacions de barri i mitjans de districte. Contactem-hi i facilitem-los, per correu electrònic, la informació que creiem que podran difondre. Si tenen pàgina web

que recull notícies, acompanyem l'escrit d'una fotografia. En el text, siguem breus i entenedors. Pensem que els mitjans locals acostumen a fer-se ressò de la informació de les parròquies... si aquestes els la fan arribar.

Segurament també fem activitats, de les quals es poden fer ressò els grans mitjans. De vegades, una experiència positiva és bo de compartir-la, però sovint pensem que no ens faran cas. Però moltes vegades no és així! Us posaré un exemple: quan el menjador social de la meua parròquia va complir un any, vam decidir donar a conèixer l'experiència. Vam fer un petit comunicat de premsa, i el vam enviar a diferents mitjans, també als d'abast nacional. Contra el pronòstic d'alguns –«només es fixen en l'Església per parlar del que és dolent»– molts van fer-se'n ressò, premsa i mitjans audiovisuals (van venir TV3 i Catalunya Ràdio...). Això va servir per aconseguir més suport per al menjador i per compartir una experiència

positiva en un context tant dur com el de la crisi econòmica.

Acabaré amb dues recomanacions. La primera és que trieu una sola persona que canalitzi la informació (sigui interna o externa). Això és positiu per evitar informacions contradictòries i que tothom sàpiga a qui adreçar-se per difondre una informació, o, des d'un mitjà, per ampliar-la. I la segona recomanació és que aneu amb molta cura amb les xarxes socials: Facebook, Twitter... Només obriu una pàgina si realment la podeu atendre i estar pendents dia a dia. Si no, millor altres opcions, o difondre a Facebook a través dels perfils individuals de les persones implicades.

En un món cada vegada més interconnectat, no menystinguem el paper i la importància de comunicar!

Sovint pensem que no ens faran cas. Però moltes vegades no és així!

EL CANT EN LA LITÚRGIA COM A FORMA DE PARTICIPACIÓ

CORI CASANOVA, *Barcelona*

L'autora dirigint els cants en la presentació de *Galilea. 153*. Foto: CPL

Quantes vegades ens hem dit: aquest director de cants ho fa amb tot l'amor però ja hauria de plegar... o bé, avui a missa més hauria valgut que no cantéssim, pels quatre gats que érem: pocs i desafinats, o potser també: com ens han ajudat avui els cants de l'Eucaristia a pregar millor!

La constitució *Sacrosanctum Concilium*, al Vaticà II, promou «la participació activa dels fidels a la litúrgia» i assenyalava que s'expressa de forma particular en «les aclamacions del poble, les respostes, el cant de salms, antífones i càntics» (30). Casa nostra té una gran tradició de cant litúrgic i després de 48 edicions, les Trobades d'animadors de cant per a la litúrgia de Montserrat continua convocant i formant persones amb vocació d'acompanyar els membres de la comunitat cristiana cap al plaer espiritual que significa cantar la missa (diferent a cantar en la missa!). Als 100 anys del seu naixement no podem oblidar el P. Gregori Estrada que impulsà i va animar aquestes trobades.

Per altra banda, la fidelitat a la realitat ens obliga a reconèixer que el cant a la litúrgia ha perdut força. No s'escapa de l'envelliment de les nostres comunitats, la disminució d'assistents a l'Eucaristia, i de la dificultat perquè cants de valor litúrgic i eclesial siguin mitjà d'expressió de la fe dels molts o pocs joves que puguin participar a l'Eucaristia de les nostres parròquies. Tot i això, tots tenim l'experiència del gruix de pregària i d'experiència comunitària que pot afegir un cant de qualitat a les celebracions de l'Eucaristia.

M'atreveixo a fer algunes propostes a tall de reflexió i de cara a obrir diàleg:

- Quan una comunitat no té una persona amb una mínim de formació musical i vocal que pugui animar amb qualitat la comunitat, la música enregistrada pot aportar un espai d'escolta i meditació que ajudi més a la pregària que un cant (per exemple durant la comunió o al final de la mateixa).
- La repetició d'antífones, simples, meditatives –estil Taizé– ajuda a entrar en el cant fins i tot a les comunitats amb poques possibilitats. Potser seria bo d'encarregar algunes composicions simples a compositors de casa nostra que han fet música religiosa de qualitat, contemporània, i que tenen reconeixement en el món musical.
- Igual que tenim un problema de llenguatge en la transmissió de la fe, el tenim en els textos dels cants litúrgics: sovint allò que pot atreure joves (cants en anglès, o la seva traducció i adaptació al català, estil *Worship*, *Hillsong*, etc.) té un llenguatge, i sovint un contingut, més simple i emotiu.

Tot i els reptes, cal trobar la manera que la música i el cant continuïn essent un «intangible» que augmenta la participació de cadascun dels assistents a l'Eucaristia i que ens fa sentir més comunitat, més Església que camina «lloant el Senyor tota la vida, cantant el Senyor mentre siguem al món» (*Salm* 145).

Aquí em tens. Envia-m'hi!

Al llibre d'Isaïes llegim com el Senyor llança aquesta pregunta:

«¿Qui hi enviaré? ¿Qui ens hi anirà?».

I el mateix profeta respon: «Aquí em tens. Envia-m'hi». (Isaïes 6,8)

Sempre que llegeixo aquest text sento una petita tremolor, perquè qüestiona la meva pobre implicació com a treballador en la «vinya del Senyor».

Deia el dramaturg francès Jean Racine: «calen accions i no paraules», i això és precisament el que Jesús em demana: que posi en pràctica tots els seus ensenyaments. És veritat que els intento portar a terme, encara que quasi sempre em limito a parlar...

Quantes vegades els cristians no hem pecat de ser massa teòrics!

I ara estic convençut que el que Tu em demanes és, sobretot, que m'hi impliqui, que hi passi a l'acció, per petita que sigui.

Així quedà manifest en l'episodi de Betània quan «se li va acostar una dona que duïa una ampolleta d'alabastre plena d'un perfum molt valuós i el buidà sobre el cap de Jesús».

I davant les crítiques dels deixebles, Tu els vas comentar:

«¿Per què molesteu aquesta dona? Ha fet amb mi una bona acció». (Mateu 26,7-10)

Quan Marc a l'inici de la predicació a Galilea

posa en paraules de Jesús el missatge central que Ell ve a portar

«s'ha complert el temps i el Regne de Déu és a prop;

Convertiu-vos i creieu en la bona nova». (Marc 1,15),

no ens està dient que el Regne és només una «idea» o una «utopia».

El Regne és la «realitat» que Déu vol per a la seva Creació,

i ens convida a tots a participar-hi i a implicar-nos-hi.

Després de meditar-ho molt, crec que el que Jesús em vol dir

és que el Regne de Déu no estarà a prop meu si no surto de mi mateix, perquè el temps d'espera ja s'ha acabat.

Jesús demana la meva conversió,

un canvi radical de vida, que em faci posar en marxa per creure en Ell

i propiciar que la Bona Nova sigui creïble per als altres.

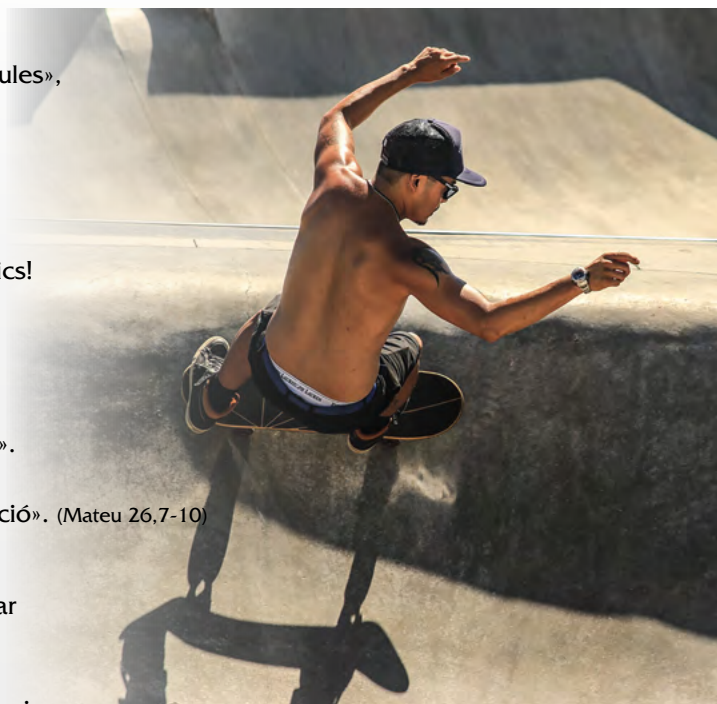
Senyor, dona'm la força necessària per sortir del meu «confort»

i ser-ne participi actiu en la teva obra salvadora, però no pels meus mèrits, sinó per la teva gran misericòrdia:

«No ens donis a nosaltres la glòria, no ens la donis, Senyor;

dona la glòria al teu nom, perquè ets fidel en l'amor». (Salm 115,1)

Amen.

COMENCEM L'ANY AMB SANT LLUC

XAVIER AYMERICH, *Vilafranca del Penedès*

Un cop acabat el temps litúrgic de Nadal, comença el temps de durant l'any, que s'estén fins que comença el temps de Quaresma. Aquest primer període del temps litúrgic «ordinari», caracteritzat pel color verd, comença sempre l'endemà del diumenge del Baptisme del Senyor, però dura més o menys en funció de com cau la Setmana Santa. Aquest any 2019, com que Pasqua cau molt tard (21 d'abril), la Quaresma també comença molt tard (el Dimecres de Cendra serà el 6 de març), i per tant el temps de durant l'any serà molt llarg, concretament del 14 de gener al 5 de març. Per això es dona la circumstància que aquest any en aquest període del temps de durant l'any hi ha 7 diumenges, cosa poc habitual, i es llegiran alguns evangelis que gairebé mai no es llegeixen, perquè en altres ocasions per aquelles dates ja estem en plena Quaresma.

Anem a pams. Aquest any la festa del Baptisme del Senyor la celebrem el diumenge 13 de gener. Aquesta festa és una celebració com de frontissa, ja que acaba el temps litúrgic de Nadal, però alhora ens presenta un Jesús ja adult, a punt de començar la seva missió. L'escena del Baptisme marca l'inici d'aquest ministeri de Jesús que nosaltres anirem seguint diumenge rere diumenge. Per això el Baptisme del Senyor ocupa el lloc del diumenge I del temps de durant l'any, i l'endemà dilluns dia 14 ja som en la primera setmana del temps ordinari.

Pel que fa als evangelis del diumenge, recordem que som al cicle C de les lectures, que correspon a l'evangeli segons sant Lluç. El diumenge II del temps de durant l'any (20 de gener) encara no llegim Lluç, sinó que es proclama un fragment de l'evangeli segons sant Joan, en aquest cas les noces de Canà, com un ressò de l'epifania de Jesús que hem celebrat durant el temps de Nadal amb aquest primer miracle. Després, però, sí que anirem llegint cada diumenge el fragment corresponent, i de forma semicontinuada, de l'evangeli segons sant Lluç, concretament dels capítols 4 al 6, que corresponen als inicis del ministeri de Jesús a Galilea; uns textos, per cert, bonics, frescos i suggerents, amb la crida als deixebles, les primeres guaricions i l'inici de la predicació del Regne de Déu.

Com sempre, la primera lectura

dels diumenges és un fragment de l'Antic Testament que ens ajuda a preparar el contingut de l'evangeli. I a la segona, la lectura semicontinuada de la Primera Carta de sant Pau als Corintis, que ens parla de la comunitat cristiana amb el camí de l'amor (capítols 12 i 13) i de la resurrecció dels morts (capítol 15).

Un cop arribats al Dimecres de Cendra, acaba aquesta primera part del temps de durant l'any, que reprendrem el mes de juny, un cop acabada la cinquantena pasqual.

Portes de l'Església de St. Moritz, Ausgsburg. Fotografia: CPL

Suggeriments per als cants de cada diumenge o festa al nostre web:
<https://goo.gl/FXg1V1>
 En castellà a
<https://goo.gl/Y17Siv>

Diumenges 2 a 8 de durant l'any, cicle C
Diumenges de Quaresma, cicle C
 Del 20 de gener al 3 de març de 2019
 Del 10 de març al 14 d'abril de 2019

	Diumenge	Primera lectura	Segona lectura	Evangelí
Temps de durant l'any	Segon diumenge 20 gener	El teu Déu estarà content de tenir-te <i>Isaïes 62,1-5</i>	L'únic Esperit distribueix a cadascú els seus dons <i>1 Corintis 12,4-11</i>	Així començà Jesús els seus miracles a Canà <i>Joan 2,1-12</i>
	Tercer diumenge 27 gener	Llegien ben clar el llibre de la Llei <i>Nehemies 8,2-4a.5-6.8-10</i>	Vosaltres sou el cos de Crist <i>1 Corintis 12,12-30</i>	Avui s'ha complert l'Esriptura <i>Lluc 1,1-4; 4,14-21</i>
	Quart diumenge 3 febrer	Et vaig fer un profeta destinat als pobles <i>Jeremies 1,4-5.17-19</i>	La fe, l'esperança, l'amor subsisteixen <i>1 Corintis 12,31-13,13</i>	Jesús no és enviat només als jueus <i>Lluc 4,21-30</i>
	Cinquè diumenge 10 febrer	Aquí em teniu; envieu-m'hi <i>Isaïes 6,1-2a.3-8</i>	Això és el que vosaltres heu cregut <i>1 Corintis 15,1-11</i>	Ho deixaren tot i el seguiren <i>Lluc 5,1-11</i>
	Sisè diumenge 17 febrer	Beneït qui es refia de l'ajut del Senyor <i>Jeremies 17,5-8</i>	Si Crist no hagués ressuscitat, la vostra fe no tindria objecte <i>1 Corintis 15,12.16-20</i>	Feliços els pobres. Ai de vosaltres els rics <i>Lluc 6,17.20-26</i>
	Setè diumenge 24 febrer	Jo no t'he volgut fer mal <i>1 Samuel 26,2.7-9.12-13.22-23</i>	Serem semblants a l'home que és del cel <i>1 Corintis 15,45-49</i>	Sigueu compassius com el vostre Pare <i>Lluc 6,27-38</i>
	Vuitè diumenge 3 març	No facis l'elogi de ningú no examinat <i>Siràcida 27,5-8</i>	Déu ens dona la victòria per Jesucrist <i>1 Corintis 15,54-58</i>	La boca parla d'allò que es desborda del seu cor <i>Lluc 6,39-45</i>
Quaresma	Primer diumenge 10 març	Professió de fe del poble escollit <i>Deuteronomi 26,4-10</i>	Professió de fe del qui creu en Jesucrist <i>Romans 10,8-13</i>	L'Esperit el conduïa pel desert i era temptat <i>Lluc 4,1-13</i>
	Segon diumenge 17 març	Déu fa una aliança amb Abram, el creient <i>Gènesi 15,5-12.17-18</i>	Crist ens configurarà al seu cos gloriós <i>Filipencs 3,17-4,1</i>	Mentre Jesús pregava, es trasmutà <i>Lluc 9,28b-36</i>
	Tercer diumenge 24 març	Veuran la salvació del nostre Déu <i>Èxode 3,1-8a.10.13-15</i>	La vida al desert va ser escrita per advertir-nos <i>1 Corintis 10,1-6.10-12</i>	Si no us convertiu, tots acabareu malament <i>Lluc 13,1-9</i>
	Quart diumenge 31 març	El poble de Déu celebra la Pasqua <i>Josuè 5,9a.10-12</i>	Déu ens ha reconciliat per Crist <i>2 Corintis 5,17-21</i>	Aquest germà teu ha tornat viu <i>Lluc 15,1-3.11-32</i>
	Cinquè diumenge 7 abril	Estic a punt de fer una cosa nova <i>Isaïes 45,16-21</i>	Per Crist m'he avingut a perdre tot avantatge <i>Filipencs 3,8-14</i>	Qui no tingui cap pecat, que comenci a tirar pedres <i>Joan 8,1-11</i>
	Diumenge de Rams 14 abril	No he amagat la cara <i>Isaïes 50,4-7</i>	Jesucrist s'abaixà. Per això Déu l'ha exalçat <i>Filipencs 2,6-11</i>	Passió de nostre Senyor Jesucrist <i>Lluc 22,14-23,56</i>

NOTA: Els diumenges tercer, quart i cinquè de Quaresma es poden llegir les lectures del cicle A. En aquest número avancem les lectures de Quaresma per poder incloure totes les del temps pasqual en el proper.

L'Eucaristia, misteri de comunió

+ JOAN-ENRIC VIVES, *arquebisbe-bisbe d'Urgell*

Moltes vegades quan començo la celebració eucarística en una parròquia de la meua diòcesi, i especialment en les petites parròquies del Pirineu, sempre els ofereixo un breu pensament perquè s'adonin que aquella celebració que cada diumenge alimenta i celebra la nostra fe, que podria semblar que som pocs i que estem isolats, de fet ens uneix amb tota la nostra diòcesi, i ens uneix a l'Església universal, la de la terra i la del cel, per fer realitat la nostra comunió de fills amb Déu, i entre nosaltres. És un misteri de presències i de comunió ben bonic, si aconseguim viure'l, ajudats de la imaginació activa que es fa pregària, com ensenya el bisbe i teòleg Teodor de Mopsuèstia (350-428) que «ens hem de representar interiorment, amb la imaginació, que som al cel». En aquest mateix moment, en aquest diumenge –els dic–, tots els cristians del món ens estem reunint per ce-

lebrar amb joia el diumenge, el dia de la Resurrecció. Sigui en una gran catedral d'Europa, o en una residència d'ancians d'Amèrica, sigui en una pobra església rural a l'Àfrica, sigui en un centre penitenciari d' Austràlia o en un modest local de l'Àsia... som l'Església santa, que lloa el seu Senyor perquè ha ressuscitat i li envia l'Esperit Sant.

L'Eucaristia dominical és el do més gran que ens ha fet el Senyor. Un pot regalar coses, o part del seu temps o de la seva vida... però no hi ha un amor més gran que el que dona tot el que un és i té i pot. I això va fer el Senyor a l'últim sopar; se'ns donà com aliment de vida eterna. Pel sagrament del seu Cos i de la seva Sang ens fa u amb Ell, com un Cos que està unit al seu Cap que el vivifica i santifica.

Estem cridats a viure i a ajudar a viure aquesta comunió misteriosa amb tota l'Església diocesana, les parròquies i tot el Poble de

Déu. Tots units per un mateix altar i escoltant la mateixa Paraula de Déu, units per un mateix successor dels apòstols, el bisbe, amb el seu presbiteri.

Sentim ben endins que l'Església universal és amb nosaltres i nosaltres amb ella, presidits pel servei del Papa, successor de Pere, garant de la unitat. Amb tots els germans del món, amb les seves oracions i sacrificis, serveis i dificultats. I obrim la comunió a l'Església celestial, perquè tots els sants i santes de Déu, amb Maria, la Mare del Senyor al davant, ens acullen i venen a lloar el Pare, per Crist, en l'Esperit Sant. Tota la santa Església s'aplega en la nostra humil celebració que esdevé «el cel a la terra», comunió amb la litúrgia celestial.

